EXAMINIS PUBLICI

ET

ACTUS ORATORII

SOLEMNIA

DIEBUS XXXI. MENS. AUG. I. II. MENS. SEPTEMBR. A. CIƆIƆCCCXXXVII.

IN GYMNASIO HILDBURGHUSANO

PERAGENDA

SUO ET COLLEGARUM NOMINE

OBSERVANTISSIME INDICIT

FRIDER. GUST. KIESSLING,

PH. DR. GYMNASII DIRECTOR.

1837

PRAEMISSA EST F. G. KIESSLINGII DE HYPERIDE ORATORE ATTICO

COMMENTATIO SECUNDA.

HILDBURGHUSAE

EXPRESSUM TYPIS IN OFFICINA GADOWIANA.

EXAMINIS PUBLICI

ET

ACTUS ORATORII

SOLEMNIA

[illegible]

IN GYMNASIO HILDBURGHUSANO

[illegible]

SUO ET COLLEGARUM NOMINE

OBSERVANTISSIME INDICIT

[illegible]

[illegible]

PRAEMISSA EST [illegible] DE HYPERIDE ORATORE ATTICO

COMMENTATIO SECUNDA.

HILDBURGHUSAE

[illegible]

F. G. Kiesslingii

De Hyperide oratore Attico

COMMENTATIO II.

Quum quicquid detrimenti ex deperditis Atticorum oratorum scriptis litterae Graecae fecerunt, isti graviter ferant, qui vel cadentis Graeciae res, vel oratoriae Graecorum artis initia, progressus et interitum persequuntur, tum nihil magis est dolendum, quam quod earum orationum plurimae interierunt, quae in contentionibus praestantissimorum Philippicae aetatis oratorum habitae sunt. Ex his enim quantum peti possit lucis ad temporum historiam magis illustrandam quantumque subsidii ad mores et oratorum et aliorum hominum ea aetate ad reipublicae gubernacula sedentium melius cognoscendos et diiudicandos, luculento contestatum habemus exemplo orationum de corona et de falsa legatione a Demosthene et Aeschine habitarum.

De hoc genere nonnulla supersunt Hyperidiarum orationum fragmenta, ex quibus nunc quidem ea tantum tractabo, quae ad orationes adversus Demadem eiusque filium Demeam, oratores, habitas referenda sunt.

Ante vero quam ad ipsa fragmenta accedatur, opus est, ut, quae sunt apud Suidam s. v. *Δημάδης* scripta, accurate examinentur et si fieri possit, emendentur. Quum enim, quicunque aliquando in historiam incidit Demadis, in istius loci vexatissimi quasi discrimen adducatur, quo nullum in Suida neque corruptiorem esse nec difficiliorem ad emendandum Ruhnkenius dixit: nos multo minus id negotii fugere poteramus, quo magis quaecunque in Suidae verbis dubia sunt atque ambigua, eadem in Hyperidiis fragmentis ponderanda esse intelligebamus. Atque ut vix decernatur, utrum, quae tribus glossis Suidas de Demade conglutinavit, ad unum illum Demadem, qui erat corruentis Atticorum reipublicae perditor proditorque, referenda sint, an ad plures cognomines viros aut denique ad patrem et filium Demeam, sic quaeratur necesse est, fragmentorum reliquiae quum sint plurium orationum, dictarum in diversos eiusdem nominis homines, eae quo tempore sint habitae; si est unus tantummodo a Suida intellectus Demades, res ab eo gestae quomodo sese excipiant, deinde, quo tempore eum Hyperides accusarit, tum sitne iste Demeas, contra quem Hyperides duas dixit orationes, quarum altera est fidei incertae, idem Demadis filius, qui est ex tibicina procreatus, id quod multae res coarguunt.

Quum superiore saeculo Hauptmannus Dissertat. de Demade ap. Reisk. Oratt. Graec. Vol. IV. p. 243 sqq. et Freytagius Oratorum decas Lips. 1752. singularibus quibusdam scriptionibus de Demade egerunt, duo nostris temporibus in publicum prodierunt libelli, in quibus multa de hoc homine diligenter sunt enarrata: alter Lhardyi, Commentat. de Demade, oratore Atheniensi, Berolin. 1834, Georgii Pluygersii alter, Batavi hominis, Diatribe de Demade, Hagae Comitis 1836.

Utriusque viri studio atque opera quid sit in ea re praestitum, optime intelligetur, quum accuratius inquiramus, qua illi ratione sint in emendandis verbis Suidae versati. Etenim quamquam quae plurimis locis veterum scriptorum iudicia de Demade dispersa delituerant, nunc in unum sunt locum congesta, ut melius queat perspici, quas partes Demades in temporum illorum historia egerit, qualibusque is moribus fuerit, tamen res nondum videtur esse eo producta, ut quae sunt in ea re gravissima, pro exploratis haberi possint. Quocirca operae pretium facturi sumus, si quae de hac re rationes prolatae sunt, accuratius exquiramus, nostramque ipsorum qualemcunque adiiciamus sententiam. Atque quum in ipsa huius rei tractatione incideremus in censuram Lhardyani libri factam a Sauppio insertamque Zimmermanni Ephemerid. philolog. 1835 Nr. 77 et Westermanni censuram de Pluygersii libro editam in eisdem Ephemerid. 1837 Nr. 26, illud putavimus faciendum esse, ut quoad eius fieri potuit, et horum hominum doctissimorum, quos in nonnullis rebus nobiscum consentire intelleximus, sententias in examen vocaremus.

Est autem in hac re proficiscendum a Suidae loco, quem duximus describendum, quemadmodum in Kusteri exemplo reperitur.

Δημάδης, Ἀθηναῖος, ῥήτωρ· καὶ δημαγωγὸς πανοῦργος καὶ εὐτυχής. πρότερον ναύτης ὢν ἔγραψεν ἀπολογισμὸν πρὸς Ὀλυμπιάδα τῆς ἑαυτοῦ δωδεκαετίας, ἱστορίαν περὶ Δήλου καὶ τῆς γενέσεως τῶν τῆς Λητοῦς παίδων. οὗτος κατέλυσε τὰ δικαστήρια καὶ τοὺς ῥητορικοὺς ἀγῶνας, τελευτᾷ δὲ ἐπὶ Ἀντιπάτρου.

Δημάδης, μετ' Ἀντίπατρον βασιλεύσας, Θήβας ἀνέστησε, Δημαίου ναύτου, ναύτης αὐτὸς καὶ ναυπηγὸς καὶ πορθμεύς. ἀποστὰς δὲ τούτων ἐπολιτεύσατο καὶ ἦν προδότης καὶ ἐκ τούτων εὔπορος παντὸς καὶ κτήματα ἐν Βοιωτίᾳ παρὰ Φιλίππου δωρεὰν ἔλαβεν. οὗτος Δημοσθένει λέγοντι ὑπὲρ Ὀλυνθίων ἀντέλεγεν. Εὐθυκράτη δὲ τὸν Ὀλύνθιον ἀτιμωθέντα παρὰ Ἀθηναίοις ἐψηφίσατο ἔπίτιμον εἶναι καὶ πρόξενον Ἀθηναίοις. λόγους δὲ διδοὺς ἀρχῆς θορυβηθεὶς ἀπεδήμησεν, οὔτε ἑαυτῶν, εἰπὼν, ἐστὲ κύριοι, οὔτε ἐμοῦ. ἐπέστελλε δὲ Φιλίππῳ καὶ τὸν υἱὸν ἔπεμπε πρὸς αὐτόν. ἱπποτρόφει δὲ καὶ ἠγωνίζετο Ὀλυμπιάσι καὶ ἐνίκα. ἔγραψε δὲ καὶ ψήφισμα τῷ Φιλίππῳ τοὺς Ἕλληνας ὑπακούειν. ἐν Χαιρωνείᾳ δὲ αἰχμάλωτος γενόμενος ἀφείθη, καὶ πρεσβευτὴς ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων ἀπεστάλη, οὓς ἀνῆκε Φίλιππος. δὶς δὲ παρανόμων ἑάλω. ἐπολιτεύσατο δὲ καὶ ἐπ' Ἀλεξάνδρου.

Δημάδης, Λακιάδης, Ἀθηναῖος, ῥήτωρ. τοῦτον εἰσεποίησεν ὁ πρότερος Δημάδης, ὁ καὶ δημαγωγός, ἀπὸ αὐλητρίδος τεχθέντα. πατὴρ δὲ καὶ αὐτὸς Δημαίου τοῦ ῥήτορος γέγονε, καὶ ἀπώλετο ῥιφεὶς εἰς τὴν Ἀμφιπόλεως λίμνην ὑπὸ Ἀντιπάτρου, τοῦ Κασάνδρου πατρὸς καὶ διαδόχου.

Haec verba nemo est coniectura aggressus praeter Kusterum ipsum. Is vv. *μετ' Ἀντίπατρον βασιλεύσας Θήβας ἀνέστησε*, quorum nulla possit cohaerentia esse cum nomine Demadis, primae glossae inserto pronomine relativo *ὅς* adiunxit.

Kusteri vestigiis institit Ruhnkenius, qui priorem glossam in hunc refinxit modum: Histor. Critic. Orat. p. LXXI.

Δημάδης Ἀθηναῖος ῥήτωρ καὶ δημαγωγὸς πανοῦργος καὶ εὐφυὴς πρότερον ναύτης ὤν. ἔγραψεν ἀπολογισμὸν περὶ τῆς ἑαυτοῦ δωδεκαετίας. ἱστορίαν περὶ Δήλου καὶ τῆς γενέσεως τῶν τῆς Λητοῦς παίδων. τελευτᾷ δὲ κατ' Ὀλυμπιάδα ριε ἐπὶ Ἀντιπάτρου, ὃς κατέλυσε καὶ δικαστήρια καὶ τοὺς ῥητορικοὺς ἀγῶνας καὶ μετ' Ἀλέξανδρον βασιλεύσας Θήβας ἀνέστησε.

In his cum alia sint aliquanto audacius commutata, alia, quae coniuncta inter se viderentur pugnare, diremta sint et iusto loco posita, oportet Ruhnkenium audiamus ipsum excusantem quae immutavit.

„*Εὐφυὴς* apud Atticos significat dicacem, facetum: gramm. Ms. in Bibl. Reg. *Εὐφυὴς καὶ εὐμαθὴς διαφέρει. εὐμαθὴς μὲν ὁ καλῶς μανθάνων. εὐφυὴς δὲ ὁ πανοῦργος καὶ σκώπτης.* Sic etiam Ammonius, ubi Valckenarius docte explicuit hanc vocis potestatem. Plut. Demosth. pag. 857 D. pag. 25. *οἱ δ' εὐφυεῖς χλευάζοντες οὐχ ὑπὸ κυνάγγης ἔφραζον, ἀλλ' ὑπ' ἀργυράγχης εἰλῆφθαι νύκτωρ τὸν δημαγωγόν.* Atqui inter illos *εὐφυεῖς* Demadem fuisse tradit Pollux VII, 104. Cicero quoque Orat. 26. §. 90. Demadem praeter ceteros oratores facetum dicit; idque satis ostendunt multa eius dicta, quae passim commemorantur. — Vocem *Ὀλυμπιάδα*, quam interpretes ridicule de Alexandri matre acceperunt, in sedem suam revocavimus adiecimusque numeros *ριε*· nam Diodorus Siculus XVIII. p. 293. Demadis mortem refert ad Olymp. 115, 2. Non autem Demades iudicia et oratorum certamina sustulit, sed Antipater post proelium ad Cranonem. Itaque vv. *ὃς κατέλυσε* etc. ad Antipatrum transtulimus.“ Hanc tametsi emendationum reddidit Ruhnkenius rationem, tamen illud nullo defendit verbo, quod v. *Ἀντίπατρον* immutavit in *Ἀλέξανδρον*, quod quum alioquin verba ista non potuissent ad Antipatrum referri, necessarium fuit. Reliqua eius maximam partem ingeniosissima commenta non possunt in iudicium vocari, nisi una perpensis reliquorum hominum doctorum quae in ea re fecerunt periculis.

Comprobarunt autem istum modum quo Ruhnkenius verba Suidae corrigenda esse putavit, omnes, donec Lhardyus et Pluygersius nonnulla melius et rectius constitui et posse et debere intelligerent: quamquam et hi maximam partem eorum, quae sunt a Ruhnkenio prolata, laudaverunt. Atque ex iis quum Lhardyus paucula tantum impugnaverit, et ne haec quidem ita, ut iusta et ad persuasionem idonea uteretur argumentatione, qualis sit Pluygersii de hoc loco sententia, videamus. Namque huic primo licuit egregio satis uti Gaisfordiani Suidae adiumento, in quo Codicis Leidensis ope innumeris Suidae locis nova affusa lux est. Duo autem maximo sunt momento: primum quod in Codice Leidensi tertia glossa interposita reperitur mediis duabus prioribus, deinde quod quae fuit antea altera glossa, caret nominis inscriptione. Neque illud est silentio praetermittendum, quod post glossam *Δημέλειος*, paullo infra Demadeas glossas scripta sunt haec: *Δημάϊας ἰδημάδης ὁ μετ' Ἀντίπατρον βασιλεύσας Θήβας ἀνέστησε. Δημάϊου ναύτου ναύτης καὶ αὐτὸς ναυπηγὸς καὶ πορθμεύς*: quae verba ex tertia Codicis Leidensis glossa huc sunt translata. Hoc inverso glossarum ordine quamquam bene perspexit Pluyger–

sius posse indagari veritatem atque inveniri, tamen nec quidquid superest vitii sustulit, nec poterant inde omnia sanari.

Verum autem esse et iustum Codicis Leidensis ordinem, inde apparet, quod nunc demum licet intelligi, unde ista singularis prorsus et mira verborum complexio: *Δημάδης μετ' Ἀντίπατρον βασιλεύσας Θήβας ἀνέστησε* originem traxerit. Quum enim in fine prioris glossae Cassandri nomen scriptum sit, idemque Cassander et Antipater filius et successor esset et Thebas refecerit, teste Diodoro Siculo XIX, cap. 54, Ruhnkenium et Kusteri verbis deceptum et ex glossarum ordine qui antea fuit inductum, falso ea verba aliquantulum immutata ad Antipatri nomen transtulisse apparet. Ad Cassandri enim nomen apposita fuisse atque incuria librariorum adscripta ad Demadis nomen, iam meridiana luce clarius intelligitur. Prius vero, quam quid rei sit et qualis possit eorum fieri usus, dicatur, videndum est, qua ratione Pluygersius alia quaedam, quae non toleranda apertissimeque corrupta sint, emendare sit conatus. Fuerunt autem ei haec verba offensioni: *καὶ ἀπώλετο ῥιφεὶς εἰς τὴν Ἀμφιπόλεως λίμνην ὑπὸ Ἀντιπάτρου τοῦ Κασάνδρου πατρὸς καὶ διαδόχου μετ' Ἀντίπατρον βασιλεύσας Θήβας ἀνέστησε.* Nullo enim facto discrimine utramque glossam ita coniunxit, ut duae tantum essent. Atque de iis hoc fere disputat modo: non fuisse Antipatrum *διάδοχον* filii, sed filium patris Antipatri, nec solere scriptores Graecos, cum velint cavere, ne viri cognomines inter se confundantur, patres filiorum additis nominibus insignire, quemadmodum hic Antipater Cassandri filii nomine ab aliis Antipatris distingueretur, sed filios paternorum nominum accessione. Atque hoc non fugisse opinatur eum, qui Suidae verba in latinum converterit sermonem, quippe in latina translatione apparere *Alexandri* vocabulum verbo *successore* praefixum. Sed quamquam pleraque eorum, quae inde fecit Pluygersius consectaria, probo, tamen mihi de hac re alia subnata sententia est. Etenim *διαδόχων* nomine omnes ii copiarum Macedonicarum praefecti a rerum scriptoribus nuncupati sunt, qui post Alexandri Magni mortem Macedonici imperii partes tanquam raptores praedam inter se dispertiverunt. Neque aliud quidquam interpres iste ignotus volebat lectoribus in mentem revocare, ut prohiberet, quominus quis verba ista referret ad Cassandrum, qui non ex numero *διαδόχων* qui dicuntur fuit, sed ex *ἐπιγόνων*: hoc enim nomine appellantur vel filii illorum Alexandri *διαδόχων*, vel qui imperium a *διαδόχοις* acceperunt, de qua re confer. Strabon. XV. p. 506 Casaub., Diodor. Sic. I, 3, et Dionys. Halic. Archaeol. Rom. I, 7. Et ne tum quidem, si Alexandri nomen in Codice quopiam scriptum fuisse statueretur ideoque Suidae reddendum esset, gravissimum quoddam vitium, quo etiamnunc verba ista laborant, esset sublatum. Fac enim tribuatur *διαδόχου* vocabulum Cassandro, idque eo significatu, quo solet dici Macedonicae aetatis scriptoribus, quod dicendi genus potest

languidius esse tali: „Cassander, qui fuit Antipatri successor et post eum regnavit:“ quod non in lexicographo ne pessimo quidem ferri potest. Neque vero aliam Pluygersius commemoravit rem, qua pravum dicendi genus, quo Suidae verba inquinata sunt magis perspicitur propiorque veritatis via aperitur. Tametsi enim Pluygersius non fuit immemor istius dicendi rationis, ex qua viri cognomines scriptoribus patrum nominibus inter se soleant discerni, tamen neglexit, quod ea cum maxime in Cassandrum cadit, non in Antipatrum. Fuerunt enim eadem aetate duo Cassandri, alter filius Antipatri, Cariae praefectus alter, qui aliquoties in bellorum, quae sunt post Alexandri Magni mortem gesta, commemoratur historia, cuiusque nomen etiam Asander scribitur, quo de conf. Diodor. Sicul. XVIII. cap. 3 §. 39 ibique doctam Wesselingii adnotationem. Hinc multo fit probabilius, Cassandrum potius notari additamento quodam, quam Antipatrum.

Sequitur autem gravissimum, quod ipsum non fuit incognitum Pluygersio. Namque Demadem non ab Antipatro, sed a Cassandro Amphipoli esse percussum propter proditionis signa in epistolis ab eo ad Perdiccam datis deprehensa, consentiens fere est scriptorum memoria. De ea re conf. Plut. Phocion. cap. XXX., Demosthen. cap XXXI., Arrhian. *τὰ μετ' Ἀλέξανδρον* apud Phot. Bibliothec. cod. 92 p. 70 Bekk. Quapropter, si ex historiae fide ac veritate diiudicatur res, nemo quisquam, opinor, Pluygersium reprehendet, quum totum locum ita scribendum esse censuerit: *ὑπὸ Κασάνδρου τοῦ Ἀντιπάτρου πατρὸς διαδόχου, ὃς μετ' Ἀντίπατρον βασιλεύσας ἀνέστησε,* in quibus nihil velis amplius mutatum, nisi hoc, ut comma post *πατρὸς* inseratur, ne diutius ieiuna ista atque prolixa sermonis ratione offendamur. *Καὶ* autem ante *διαδόχου* sustulit Pluygersius, ut significaret Antipatrum fuisse patris *διάδοχον,* atque pronomen relativum *ὃς* ex glossa illa, paullo infra scripta *Δημέας ἰδημάδης ὁ μετ' Ἀντίπατρον κτλ* commode adscisci posse censuit; neque enim ait glossae illius auctor scripsisset *ὁ μετ' Ἀντίπατρον,* nisi *ὃς* pronomen in priore illa ac longiore glossa scriptum repperisset. Sed nondum omnia ita sunt in integrum restituta, ut omnis sit de Suidae loco sublata dubitatio. Reliquum enim est, ut, posteaquam de Antipatro et Casandro fecimus iudicium, disquiratur de Demade ipso. Duo enim proferuntur Demades, uterque Atheniensis, uterque orator et demagogus, patrem alterius appellat Suidas Demeam, quem ex tibicina natum Demades prior adoptavit, eiusque filius item vocatur Demeas: alterius vero pater quis fuerit, ne verbo quidem est commemoratum. Haec quomodo cum ceterorum testimoniis scriptorum queant conciliari, admodum est difficile dictu. Nam praeter hunc Suidae locum nullus alibi reperitur, qui possit ad disceptationem eius rei adhiberi. Itaque quum necesse sit, ut e solo Suida diiudicatio huius rei fiat, ad eiusmodi erit bellulam confugiendum historiam, qualem Westermannus finxit (l. c. Nr. 26.)

Is ita secundum Suidam de confusis inter se duobus Demadibus posse statui opinatur. „Vixisse Athenis fratres duo, nautas, Demadem et Demeam; ex his priorem capessivisse rempublicam, alterum, viventem liberius ex tibicina filium procreasse et de nomine fratris nominasse Demadem. Demea vero non ita multo post mortuo, Demadem tibicinae filium adoptatum a priore illo Demade, a patruo suo, quum ab initio nautico deditus fuisset quaestui, deinde item ad rempublicam accessisse, atque quum haud degener esset libidinosi patris filius item ex tibicina filium sustulisse Demeam, mox eodem rerum publicarum stadio decurrentem atque cum patre a Cassandro denique necatum.“ Haec cum non sint omni probabilitatis specie destituta, quamquam idcirco solummodo Westermannus confinxit, ut periculum fiat, num forte Suidae glossis aliquantum lucis possit adspergi, tamen non sunt probanda, cum ob eam rem, quam vir doctissimus ipse protulit, quod carent omni testimoniorum auctoritate, tum propterea, quod non est monstratum a Westermanno, quas prior, quas posterior susceperit partes reipublicae, et quae ex rebus, quas commemoravit Suidas, alterutri sint assignandae: quod quantum sit infra magis apparebit. Quocirca est ulterius progrediendum. Intellexit id etiam Pluygersius quum non in Suidae verbis acquieverit sed perspicua in eis deprehenderit corruptelae indicia. Atque is non posse emendari locum ratus nisi fonte corruptelae detecto, ita fere ratiocinatur, si recte eius mentem admodum obscure declaratam percepi.

„Unusquisque videt, Suidam e pluribus lexicis haec omnia compilasse. Glossarum absolutarum speciem prae se ferunt haec duo lemmata, quae pro fundamento reliquorum haberi possunt. *Δημάδης Ἀθηναῖος ῥήτωρ καὶ δημαγωγὸς πανοῦργος καὶ εὐτυχὴς κτέ* usque ad *τελευτᾷ δ' ἐπὶ Ἀντιπάτρου* et *Δημάδης Λακιάδης Ἀθηναῖος ῥήτωρ. πατὴρ δὲ καὶ αὐτὸς Δημέου τοῦ ῥήτορος γέγονε καὶ ἀπώλετο ῥιφεὶς εἰς τὴν Ἀμφιπόλεως λίμνην ὑπὸ Κασάνδρου τοῦ Ἀντιπάτρου πατρὸς διαδόχου, ὃς μετ' Ἀντίπατρον βασιλεύσας Θήβας ἀνέστησε.* Hisque adiunxit, quae in alio quopiam lexico invenerat de Demade notata: *Δημέου ναύτου ναύτης καὶ αὐτὸς* usque ad verba: *ἐπολιτεύσατο δὲ καὶ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου.* Haec, quae sano cuncta ordine collocata sunt, turbata sunt verbis hisce: *τοῦτον εἰσεποίησεν ὁ πρότερος Δημάδης ὁ καὶ δημαγωγὸς ἀπὸ αὐλητρίδος τεχθέντα.* Quae verba quum dubitari nequeat, quin suo loco posita non sint, ad Demeam filium pertinent ideoque post *γέγονε* verbum collocanda sunt aut tollenda. Hoc ita potest probari. Apud Athenaeum enim lib. XIII. p. 591 F. narratur: *ἴστε δ' ὅτι καὶ Δημάδης ὁ ῥήτωρ ἐξ αὐλητρίδος ἑταίρας ἐπαιδοποιήσατο Δημέαν· ὃν φρυαττόμενόν ποτε ἐπὶ τοῦ βήματος ἐπεστόμισεν Ὑπερείδης εἰπών· οὐ σιωπήσεις, μειράκιον, μεῖζον τῆς μητρὸς ἔχων τὸ φύσημα.* Quam narratiunculam,

sive ex Athenaeo depromptam sive alicunde librarius aliquis in lexicon intulit eo loco, quo Demeae Suidas mentionem iniecerat. Isque vocem Athenaei ἐπαιδοποιήσατο commiscuit cum παῖδα ποιεῖσθαι idque per εἰςεποίησεν reddidit. Haec verba primo in margine fuerunt scripta, dein perperam a librariis ad Demadem traducta in eum locum immigrarunt, quo nunc reperiuntur. Ex hac autem verborum collocatione, quoniam deinceps duo commemorabantur Demades, ortum est additamentum ὁ πρότερος. His autem omnibus, utpote ex insigni librariorum inscitia profectis possumus sine ullo incommodo carere; quibus eiectis oppositionis ratio, quae inter Δημ. Λαχ. Ἀθην. ῥήτωρ et πατὴρ δὲ καὶ αὐτὸς Δημέου τοῦ ῥήτορος intercedit, elucet; et patrem enim et filium oratores fuisse, hoc modo optime declaratur.

Sed universae huic disputationi nulla tribui potest fides; nam si quicquam, hoc est hariolari. Ut enim haec possent fieri, multa existimandum est accidisse. Ac primum quidem, cui additamentum illud debetur, is legerit necesse est illam de Demea ipsius Athenaei historiolam, aut certe eius verbis descriptam; deinde, nisi male intellectis Athenaei verbis, iste error oriri non potuit, qui quod in omnes libros Mscpt. Suidae in multis locis vehementer inter se pugnantes propagatus est, valde est mirum; et quis porro credat, ab alio quopiam qui verba iuxta Demeae nomen posita repperisset, traducta ea esse ad Demadem? An veri est simillimum, quum iam duo homines insipidi in depravandis Suidae verbis satis egregiam ostendissent operam, adductum denique esse alium tertium hominem, qui adoptatis omnibus decessorum suorum erroribus vel magis eos confirmarit effingendo atque creando novo quodam Demade? Talia quis est qui credat? Accedit, quod ne illud quidem ullius est pretii, quod de oppositione protulit Pluygersius. Namque ea efficitur tali facta verborum collocatione: ῥήτωρ δὲ καὶ αὐτὸς πατὴρ Δημέου τοῦ ῥήτορος γέγονε. At hoc est pro arbitrio permutare verba scriptorum. Sententia enim vv. καὶ αὐτὸς non est alia nisi haec: idem ille, cuius nomine glossa est inscripta, etiam pater fuit Demeae oratoris. Neque vero praeterea constat, quo nomine pater Demadis appellatus fuerit. In secunda Suidae glossa Δημέας vocatur, idque nomen etiam tradidit Libanius in πρεσβευτ. πρὸς Ἰουλιανόν, Liban. Opp. Vol. I. p. 464 Reisk.: Ἀλέξανδρος δὲ πολλὰ παρὰ τῶν Ἀθήνησι ῥητόρων ἠδικημένος, τά τε πράγματα ταραττόντων καὶ τοὺς δήμους κινούντων, καὶ μαργίτην αὐτὸν ἀνακαλούντων, καὶ ὑβριζόντων καὶ καταφρονούντων, τῷ μὲν εἶναι πάντων κύριος ἀπέσφαξεν ἄν, εἴπερ ἤθελε, δεξάμενος δὲ πρεσβείαν, εἴασε, καὶ τηλικαύτην χάριν ἔδωκε Δημάδῃ τῷ Δημέου, et Ps. Plut. Vit. X. Orator. p. 66 Westerm. Contra in fragmento περὶ δωδεκαετίας ipse Demades, sive verus sive personatus, nomen patris prodit ita: γεγονὼς γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Δημάδου πατρὸς ὡς καὶ ὑμῶν οἱ πρεσβύτεροι γιγνώσκουσι. Quodsi duos fuisse Demades statuitur, facili negotio possit existimari,

istam inde scribendi diversitatem esse ortam, quod alter Demadi, alter Demea usus patre fuerit, vel si re vera Demades posterior a priore adoptatus est, potest in fragmento pater intelligi, is qui adoptavit, apud Libanium autem Suidamque is, qui naturae lege pater fuit, vel si haec nimis longe petita videntur esse, vitium in alterutro loco residet, vel denique res ipsa non tanti fuit, ut eam scriptores tanto opere curandam esse censerent. Eiusque rei testem habemus Ael. Var. His. XII., 43. *Ὑπερβόλου δὲ καὶ Κλεοφῶντος καὶ Δημάδου, καίτοι προστατῶν γενομένων τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων οὐδεὶς ἂν εἴποι ῥαδίως τοὺς πατέρας.* Quae quum ita sint, quaeritur, quo modo videantur Suidae verba corrigenda esse.

Illud puto certissimum esse, quaecunque apud Suidam exstant verba, sive duabus glossis secundum Gaisfordianum exemplum, sive tribus secundum Kusterianum scripta, ad unum tantummodo spectare Demadem. Ita enim singulae res glossis istis quasi assignatae sunt, ut non possis non alteram ex altera augere atque compensare. Namque in priore glossa traditur Demades et *ναύτης* et *δημαγωγὸς* fuisse, et mors eius in Antipatri tempora incidisse; at idem de isto Demade, cuius res secunda et tertia glossa enumerantur, contestatum habemus. Neque illud abhorret, quod priori tribuitur *ἀπολογισμὸς περὶ δωδεκαετίας.* Is enim Demades, a quo *ἀπολογισμὸς* fingitur habitus esse, se gloriatur pacem impetrasse Atheniensibus salutarem cum antea a Philippo, tum vero etiam, quum Demosthenes bellum adversus Macedones suasisset, ab Alexandro. Quem non diversum esse ab eo, qui secunda et tertia glossa apud Suidam est descriptus, facili negotio intelligitur. Porro ille, qui Antipatri temporibus mortuus est (gloss. I.), atque is (gloss. II.), cuius filius vocabatur Demea, iidem sunt. Possit fortasse quispiam e Ciceronis verbis (Brut. IX.) „et is, cuius nulla exstant scripta, Demades" concludere, priorem Demadem, quippe qui *ἀπολογισμὸν* et librum quendam de Delo insula scriptum reliquerit, ab altero, cuius nulla nec a Suida commemorentur neque exstent, discernendum esse. Sed id quo minus pro vero accipiamus, Antipatri prohibemur commemoratione. Accedit denique, quod consentiente veterum scriptorum testimonio unum tantum Demadem novimus confirmari. Atque ad unum modo Demadem pertinere Suidae verba etiam Lhardyus sensit, idque pag. 18. locis aliorum quorundam scriptorum cum Suida collatis ostendit, quamquam illud non monstravit, qua ratione Suidae verba debeant emendari, ut nec sibi, nec ceterorum scriptorum testimoniis repugnent. Ruhnkenius quoque in eadem haud dubie fuit sententia, ita ut Lhardyus eius mentem (pag. 17.) pravo modo intellexisse videatur; nihil enim neque Ruhnkenium neque alium quempiam inde video concludere, quod alterius Demadis *δῆμος* addatur, alterius omittatur. Eudociae vero iudicium Violar. in Villois. Anecd. Gr. I. p. 131. *Δημάδης Ἀθηναῖος ῥήτωρ ἔγραψεν ἀπολογισμὸν πρὸς Ὀλυμπιάδα τῆς ἑαυτοῦ δωδεκαετίας· ἱστορίαν*

περὶ Δήλου καὶ τῆς γενέσεως τῶν τῆς Λητοῦς παίδων. ἔστι δὲ καὶ ἕτερος Δημάδης, Λακιάδης, Ἀθηναῖος ῥήτωρ non est magni faciendum. Omnia enim ex male intellecto exscripsit Suida. Uti hic in altera demum glossa pagi nomen adiectum est, ita apud eundem Suidam s. v. Δημοσθένης, de quo tribus glossis agitur, secundae modo appositum est Παιανιεὺς vocabulum; omninoque solet hoc saepe apud Suidam usu venire, ut ex pluribus glossis de eodem homine scriptis una tantum referat patriam, veluti s. v. Διογένης, Ἀρίστιππος, Ἀριστογείτων.

Iam vero postquam monstrasse nobis videmur, nullum apud Suidam commemorari Demadem, praeter istum, de cuius proditione quasi una voce tota clamitat antiquitas, dicendum est, qua ratione possit Suidas sibi conciliari.

Ac primum quidem retinendum esse censemus Codicis Leidensis ordinem glossarum, quo et a regni Macedonici societate excluditur Demades, et Cassandro sua restituuntur. Deinde vero quum facile quisque miretur inconcinnitatem istam non ferendam, ex qua post v. ἀνέστησε nova incipit rerum series et de vita Demadis exponitur a prima eius origine patrisque nomine ac vitae genere usque ad Alexandri tempora, ante Δημέου ναύτου Demadis nomen in Codice Leidensi excidisse statuo, quod feci secundum auctoritatem eorum librorum, quorum ope Kusterus totum istum locum vexatissimum in integrum ordinem redigisse visus sibi erat, et in quibus Demadis nomen *ter* id est in uniuscuiusque glossae initio scriptum fuisse constat.

Ex his quae ultimo loco apud Gaisfordium scripta sunt, quum Demadis historiam et res gestas commemoratione Alexandri concludant, e scriptore quodam, qui Philippica tempora complexus res Alexandri non attigisset, videntur excerpta esse, id quod in Theopompi historias Philippicas videtur cadere posse. Sed hoc ὡς ἐν παρόδῳ.

Reliqua sunt autem etiamnunc duo, quae animum magno opere advertant, et iste πρότερος Δημάδης, et Δημαίου patris nomen; in quibus corrigendis vestigia sequemur Cod. Leid. Ante verba Δημέου ναύτου legebatur nomen Δημάδης, uti fieri solet in lexicis, prope marginem scriptum, quo quaerentium commoditati succurratur; quod nomen, quum turbata esset prioris glossae clausula, in aliis libris praeter Cod. Leid. inopportuno loco scriptum reperitur ante verba μετ᾽ Ἀντίπατρον. Hoc verbum ubi praefiximus tertiae glossae, videndum, quae intercedant rationes inter tres glossas. In secunda enim, quae quamquam est miro modo perturbata, eundem tamen refert Demadem, quam reliquae, illud desideratur unum, quod nemo fere praetermisit, qui mentionem fecit Demadis, quod Demades ex remige est factus orator publicus. Hoc videtur significatum fuisse verbis: ὁ πρότερος

Δημάδης, ὁ καὶ δημαγωγός. Atque haec verba, posteaquam composui cum verbis primae glossae: *ῥήτωρ καὶ δημαγωγὸς — πρότερον ναύτης ὢν* et tertiae: *ναύτης αὐτός. ἀποστὰς δὲ τούτων ἐπολιτεύσατο* ita videntur corrigenda esse, ut scribatur: *πρότερον ναύτης ὢν καὶ δημαγωγός*. Hac enim mutatione facta, quae fortasse cuipiam audacior esse videatur, omnis ista de duobus eiusdem nominis hominibus dubitatio prorsus tollitur. Atque ut ne quibus argumentis probabilitas istius mutationis stabiliatur, desideretur, faciam, ut ostendam, unde nomen Demadis in istum tam alienum venerit locum, et quomodo glossa secunda, quae est corruptissima, debeat integrari. Tres Suidae glossas sic habeto:

Δημάδης Ἀθηναῖος ῥήτωρ καὶ δημαγωγὸς πανοῦργος καὶ εὐτυχής, πρότερον ναύτης ὤν, ἔγραψεν Ἀπολογισμὸν πρὸς Ὀλυμπιάδα τῆς ἑαυτοῦ δωδεκαετίας, Ἱστορίαν περὶ Δήλου καὶ τῆς γενέσεως τῶν τῆς Λητοῦς παίδων. τελευτᾷ δ' ἐπὶ Ἀντιπάτρου, ὃς κατέλυσε τὰ δικαστήρια καὶ τοὺς ῥητορικοὺς ἀγῶνας.

Δημάδης Δακιάδης Ἀθηναῖος, ῥήτωρ, πρότερον ναύτης ὢν καὶ δημαγωγός, πατὴρ δὲ καὶ αὐτὸς Δημέου τοῦ ῥήτορος γέγονε. τοῦτον εἰςεποίησεν ἀπὸ αὐλητρίδος τεχθέντα, καὶ ἀπώλετο ῥιφεὶς εἰς τὴν Ἀμφιπόλεως λίμνην ὑπὸ Κασάνδρου, τοῦ Ἀντιπάτρου (πατρὸς) τοῦ διαδόχου, ὃς μετ' Ἀντίπατρον βασιλεύσας Θήβας ἀνέστησε.

Δημάδης, Δημέου ναύτου, ναύτης αὐτὸς καὶ ναυπηγὸς καὶ πορθμεύς. ἀποστὰς δὲ — ἐπ' Ἀλεξάνδρου.

In his primum abstinendum esse duximus a nimia Pluygersii audacia, qui verba *τοῦτον εἰςεποίησεν ὁ πρότερος Δημάδης ὁ καὶ δημαγωγὸς ἀπὸ αὐλητρίδος τεχθέντα* — omnino sustulit; apte enim collocantur post *γέγονε*, cum sint de Demea filio dicta, e tibicina procreato: quod idem est Westermanno l. c. visum. Sed in tanta confusione singulorum glossae membrorum facile est ferendum, quum verba *ὁ πρότερος Δημάδης ὁ καὶ δημαγωγὸς* retinentur et ad ipsam glossae inscriptionem adhibentur, eaque eo quo voluimus modo mutata. Demadis autem nomen ex eo marginis loco, quo supra significavimus scriptum fuisse, in media verborum serie ad iustam enuntiationis formam efficiendam impositum est ab correctore, qui putaret esse id ad *ναύτης* vocabulum margini adscriptum. Quare quum nomen Demadis loco v. *ναύτης* substituisset, factum est, ut a posteriore abesset loco ac duae glossae coirent in unam. Aliorum vero Codd. scriptores quum in tertia glossa *Δημάδης* inscriptionem desiderarent, re non satis perpensa et huic suum tribuerunt nomen. Atque ex hac mutatione etiam verba *ὁ καὶ δημαγωγὸς* suam accipiunt lucem; huius enim accessionis fere nulla agnosci potest ratio nisi ea, quae est a

nobis proposita. Praeterea mutavimus *πρότερος* in *πρότερον*; *ὁ* in *ὢν* et delevimus *ὁ* ante *πρότερον*, quamquam et ferri potest *ὁ πρότερον ναύτης ὤν*; *καὶ δημαγωγὸς* autem cum v. *ῥήτωρ* coniungendum est. Porro pro *καὶ διαδόχου* scripsimus *τοῦ διαδόχου*; *καὶ* enim ortum erat e permistione duorum nominum, Cassandri et Antipatri, ut certo appareret Antipatrum esse intelligendum, qui fuisset et Cassandri pater et unus ex Alexandri *διαδόχοις*. Alia quaedam non tam corrigenda quam a Ruhnkenii sagacitate tuenda videbantur. Cur enim *εὐτυχὴς* mutandum sit in *εὐφυὴς* non potest perspici, imo si quis tertiam glossam cum prima comparaverit, argumenti quandam similitudinem intelliget. Idem ille *Δημάδης*, qui *πανοῦργος* fuit *δημαγωγὸς*, tamen *πανουργίας* fructum tulit *εὐτυχίαν*, modo discesseris a vitae exitu; et in tertia glossa qui dicitur *προδότης*, *προδοσίας* praemium meruit *εὐπορίαν*, quo etiam declaratur, quaenam priore loco intelligi debeat *εὐτυχία*. Nec est, quo possint excusari et Olympiadis reiectio et numeri Olympiaci a Ruhnkenio interpositi. Equidem suspicor post *πρὸς* excidisse nomen accusatoris, quod in v. *Ὀλυμπιάδα* latet, contra quem isto *Ἀπολογισμῷ* sese defenderat Demades, aut mutato verborum ordine scriptum fuisse: *ἀπολογισμὸν τῆς ἑαυτοῦ δωδεκαετίας κατ' Ὀλυμπιάδας*. Sintne vero genuina ista Demadis scripta, necne, hoc nihil ad rem: tribuebantur certe a quibusdam Demadi.

Restat vero ultimum, ut de nomine patris dicatur. Eum fuisse dictum Demeam tanto consensu nec ulla scripturae diversitate produnt Suidas, Plutarchus et Libanius, ut reiicienda esse videatur Demadei fragmenti auctoritas, in quo facillime *ΔΗΜΑΙΟΥ* et *ΔΗΜΑΔΟΥ* inter se poterant permisceri. Boeckhius vero C. I. Vol. I. no. 96. p. 135. Demadis minoris, — distinguit enim inter duo Demades — patrem appellavit Demadem eoque lacunam quandam inscriptionis complevit addito pagi nomine (*ΛΑΚΙ*) *ΑΔΟΥ*. Quo complemento usus H. Sauppius Demadeum locum satis ingeniose in hunc modum restitui voluit: *Δημάδης Δημ|έου Λακι|άδου πατρός*, eadem mutandi ratione, qua apud Andocid. de myster. §. 132. ex *Α — Δελφὸν* ortum fuit *ἀδελφόν*. Sed nec in inscriptione potuit locum habere *ΔΗΜΕΟΥ*, et in Demadeo fragmento *Δημάδου* e *Δημαίου* correctum videtur esse. Quae sunt praeterea in Suidae verbis mutata, ea debentur partim Ruhnkenio, partim Pluygersio.

Iam vero ne diutius lectorem moremur, tandem ad id transeamus, cuius causa ad verba Suidae emendanda digressi sumus.

Demades enim iste quum primum res publicas tractare coepit, eorum est castra secutus, qui Philippum in elevandis et atterendis cum omnis Graeciae tum Atticorum civitatis opibus adiuvabant. *οὗτος*, ait Suidas, *Δημοσθένει λέγοντι ὑπὲρ Ὀλυν-*

θίων ἀντέλεγεν. Εὐθυκράτη δὲ τὸν Ὀλύνθιον, ἀτιμωθέντα παρὰ Ἀθηναίοις, ἐψηφίσατο ἐπίτιμον εἶναι καὶ πρόξενον Ἀθηναίοις. Ex quibus apparet aliquoties Demadem Demostheni pro Olynthiis facienti verba restitisse. Neque id in aliis causis sine felici quodam successu videtur fecisse, ut Demostheni eam vocem excusserit, quam servavit Plutarch. Vit. Dem. Cap. VII.: *κραιπαλῶντες ἄνθρωποι ναῦται καὶ ἀμαθεῖς ἀκούονται καὶ κατέχουσι τὸ βῆμα.* E multis autem et Demosthenis et aliorum scriptorum locis scimus, Olynthum duorum potissimum hominum, Lasthenis et Euthycratis, proditione esse sub Philippi potestatem redactam Olymp. CVIII, 1. conf. Voemel. prolegg. ad Demosth. Olynth. p. 102 sqq. Athenienses, postquam socordia sua auxiliisque praepostero consilio missis commiserunt, ut Olynthus deditissima urbs civium suorum proditione perderetur, seris quibusdam decretis, quantopere et calamitatem Olynthiorum conquererentur et proditionis scelus inique ferrent, publice declaraverunt. Conf. Demosth. de f. leg. p. 426. §. 267. Bekk. *Καὶ γὰρ ἂν καὶ ὑπερφυὲς εἴη, εἰ κατὰ μὲν τῶν Ὀλυνθίους προδόντων πολλὰ καὶ δεινὰ ἐψηφίσασθε, τοὺς δὲ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ἀδικοῦντας μὴ κολάζοντες φαίνοισθε. Λέγε τὸ ψήφισμά μοι τὸ περὶ τῶν Ὀλυνθίων. ΨΗΦΙΣΜΑ. ταῦθ' ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὀρθῶς καὶ καλῶς πᾶσιν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις δοκεῖτε ἐψηφίσθαι κατ' ἀνδρῶν προδοτῶν καὶ θεοῖς ἐχθρῶν.*

Ex his omnibus intelligi licet, quanta fuerit Demadis impudentia, Euthycrati et *ἐπιτιμίας* et *προξενίας* honorem publice decernentis. Sed exstitit huius decreti acerrimus et honestissimus impugnator Hyperides, qui si non rationem Harpalicae rei habueris per omnem vitae in re publica administranda transactae cursum Demosthenis id est honestatis et virtutis tuendae partes suscepit. Neque vero quae solet esse iustissima proditorum sors, ut deserantur et vero etiam opprimantur ab istis, quibus sese in culpae partem emancipaverint, ea nec ab Olynthiis abfuit. Etenim quum aegrius isti homines ferrent, quod a Macedonibus proditorum nomine odiosissimo appellarentur, facete Philippus *σκαιοὺς φύσει*, inquit, *καὶ ἀγροικοὺς Μακεδόνας καὶ τὴν σκάφην σκάφην λέγοντας.* Plut. Apophthegm. Vol. VIII. pag. 96, ed. Hutt., quocum conf. Demosth. de coron. p. 241, §. 48. Bekk. *μέχρι τούτου Λασθένης φίλος ὠνομάζετο Φιλίππου, ἕως προὔδωκεν Ὄλυνθον.* Ac miseros istos homines gravissimas quasque tantum non mortis poenas dedisse, testis est idem Demosth. orat. de Chersones. pag. 99. §. 40. Bekk. *εἰ δὲ μή, σκεψάσθωσαν Εὐθυκράτη καὶ Λασθένη τοὺς Ὀλυνθίους οἱ δοκοῦντες οἰκειότατ' αὐτῷ διακεῖσθαι, ἐπειδὴ τὴν πόλιν προὔδοσαν, πάντων κάκιστ' ἀπολωλασιν.* In his enim ne *κάκιστ' ἀπολωλασιν* de mortis supplicio dicta accipiantur, vetat Hyperidum fragmentum, quod infra proferetur. Habemus enim insigne quoddam Hyperidiae in hac caussa habitae orationis fragmentum ab Apsine servatum, qui Walzio vocatur Longinus, pag. 708, apud Aldum. Rhet. Vol. I,

Walz. Rhet. Gr. Vol. IX. p. 547. hocce: *ἔτι ἀναμνήσομεν διὰ ψηφίσματος εἰςφορᾶς, ὡς ὁ Ὑπερίδης* (Ven. Vind. *Ὑπερείδης*) *κατηγορῶν ψηφίσματος ὑπὸ Δημάδου γραφέντος* (Ven. Par. *γραφὲν*) *τὸ* (Ald. *ὡς*, Codd. *τῷ*) *πρόξενον Εὐθυκράτη* (Ald. *Εὐθηκράτῃ*) *εἶναι γράψαντος αὐτοῦ εἰςφέρει ψήφισμα, δι' οὗ ποιεῖται τὴν ἀνακεφαλαίωσιν τῶν εἰρημένων· ἃ μὲν γὰρ οὗτος,* (sic Par. rell. *αὐτὸς*) *φησὶν, εἰςκεκόμικεν, οὐκ ἔχει τὰς ἀληθεῖς αἰτίας τῆς προξενίας. ἐγὼ δὲ εἰ ἔστι πρόξενον ὑμῶν αὐτῶν γενέσθαι, διὰ τούτων τεύξεται γράψας εἰςφέρων. ἔπειτα τὸ ψήφισμα εἰςφέρει. δεδεῖχθαι γάρ φησι πρόξενον αὐτὸν εἶναι, διότι τὰ Φιλίππῳ συμφέροντα καὶ πράττει καὶ λέγει, ὅτι γενόμενος ἵππαρχος τοὺς Ὀλυνθίων ἱππέας προὔδωκε* (Par. *προὔδωκεν*) *Φιλίππω, ὅτι τοῦτο πράξας αἴτιος τοῦ Χαλκιδέων ὑπῆρξεν ὀλέθρου, ὅτι ἁλούσης Ὀλύνθου τιμητὴς ἐγένετο τῶν αἰχμαλώτων, ὅτι ἀντέπραξε τῇ πόλει ὑπὲρ* (Venet. *περὶ*) *τοῦ ἱεροῦ τοῦ Δηλίων, ὅτι τῆς πόλεως περὶ Χαιρώνειαν ἡττηθείσης οὔτε ἔθαψε* (Par. —*εν*) *τῶν τεθνεώτων τινὰς, οὔτε τῶν ἁλόντων οὐδένα ἐῤῥύσατο. διὰ τοῦτο κεφαλαιωδῶς ἀναμιμνήσκει τῶν* (Par. *τὴν*) *παρ' ὅλην κατηγορίαν εἰρημένων κατ' αὐτοῦ.*

In his, quae e Walziano exemplari sunt exscripta, multa sunt corrigenda. Eximie autem in hoc loco emendando nos adiuvit M. H. E. Meieri, praeceptoris dilectissimi benevolentia, qua noluit mihi, quae ipse melius constituerit, deesse. Quum enim hunc locum cum aliarum quarundam orationum adversus Demadem habitarum fragmentis in Fragm. Lycurg. pag. 62 — 65 attigissem, Meierus mecum liberalissime communicavit, quae ipse in Apsinis verbis correxerat. Quare deinceps tum quae Meiero debeo, tum quae ipse mihi videor cum quadam probabilitate coniecisse, proferam. Ac primum quidem pro *γραφέντος ὡς*, quod est apud Aldum, sive *τῷ*, quod e Codd. protulit Walzius, scribendum est *τοῦ*. Tum Aldi *Εὐθηκράτῃ* mutandum in *Εὐθυκράτην*, quae scribendi ratio confirmatur inde, quod *ν̄* falso a librariis habitum est pro *ι* subscripto. Praeclarissimo autem ac plane singulari acumine detexit Meierus scribi oportere pro *αὐτοῦ εἰςφέρειν* — *ἀντεισφέρει.* Hinc enim omne, quod Hyperides in ea re sectatus sit artificium, demum intelligitur. Deinde in verbis *πρόξενον ὑμῶν αὐτῶν γενέσθαι* scribe *αὐτὸν* sc: Euthycratem *γενέσθαι.* Iam quae sequuntur „*διὰ τούτων τεύξεται γράψας εἰςφέρων*“ in hunc sunt modum corrigenda: *διὰ τίνων τεύξεται γράψας εἰςφέρω.* Hoc enim est artificio usus Hyperides, ut contra decretum a Demade in Euthycratis honorem latum, quo ille suaserat, ut Euthycrati propter beneficia in rempublicam Atheniensium collata, *προξενίας* munus tribueretur, aliud quoddam decretum proferret (*ἀντεισφορά*) et publice recitaret, quo acerbissima cavillatione ea congesserat, quae essent ab Euthycrate in Atheniensium rempublicam commissa, Hoc enim modo illud potuit efficere orator, ut clarissime

patefieret civitatem Atheniensium nullis beneficiis, sed flagitiosissimis sceleribus esse affectam. Affert igitur Hyperides: *εἰςφέρει,* quod scripsit decretum: *γράψας,* quo erat designatum, propter quae merita in rempublicam adepturus esset istum honorem: *διὰ τίνων τεύξεται.* Porro pro *δεδεῖχθαι* scribe *δεδόχθαι,* quae est solemnis in decretis publicis formula. In decreto ipso *περὶ* praepositio ex Veneto pro *ὑπὲρ* reponenda est. Solent enim hae praepositiones saepissime inter se confundi, quo de genere satis memorabile exemplum praebet Phot. Lex. s. v. *πεντηκοστή.* Quae enim hic profertur oratio Hyperidis *ὑπὲρ τῶν Εὐβούλου δωρεῶν,* eandem inscripsit Harpocratio s. v. *πεντηκοστή: περὶ τῶν Εὐβ. δωρεῶν.* Sed unde sit orta inscriptionis diversitas, optime perspicies, si verba exscripsero, quomodo sunt accuratissime a Porsono e Cod. enotata: *τῶ ὑπὲρ Εὐβ.,* quod est nihil aliud quam *τῶι περὶ Εὐβ.,* *περὶ* enim scribitur *πε*ῤ. Atque ex simili compendio male intellecto *Ὑπερίδης* ortum est, in Cod. enim apud Porsonum ita est scriptum: *Ὑπερίδ*, quod quum legi debeat *Ὑπερίδου* perperam lectum est *Ὑπερίδης.* Sed ad fragmentum revertor.

Habitam esse orationem post pugnam Chaeronensem sed ante necem Philippi, concluditur cum ex his ipsius fragmenti verbis: *διότι τὰ Φιλίππῳ συμφέροντα καὶ πράττει καὶ λέγει,* tum ex Apsinis verbis: *διὰ τοῦτο κεφαλαιωδῶς ἀναμιμνήσκει τῶν παρ᾽ ὅλην τὴν κατηγορίαν εἰρημένων κατ᾽ αὐτοῦ.* Scelerum enim ab Euthycrate commissorum quasi tabulam descripsisse Hyperidem dicit Apsines, qua comprehenditur, quidquid Euthycrates inde ab proditione urbis Olynthi usque ad Chaeronensem pugnam patravit. Quaecunque autem ab Hyperide exprobrabantur Euthycrati, ea ad *προξενίας* honorem adspiranti mirum quantum obfuerunt. *Πρόξενοι* enim, ut cum Valckenario loquar, qui Animadvers. ad Ammon. libr. III. cap. X., quae a grammaticis traduntur, universa complexus est, homines dicebantur privati, quibus in patria urbe degentibus honorificum hospitii ius cum alia urbe publicitus intercedebat: his id muneris erat praecipue iniunctum, ut sedulo prospicerent, ne quid publica istius civitatis res a civibus suis caperet detrimenti, legatos illinc venientes hospitio exciperent, ad populum deducerent utque iis bene esset procurarent." Singulorum fere horum criminum reus est Euthycrates factus. Tantum enim abfuit, ut ne quid Athenienses per cives suos facerent damni prohiberet, ut ipse administer ac socius esset infestissimi Atheniensium hostis Philippi. At qui suam ipse patriam urbem hostibus prodidit, qui tandem ille potest peregrinae urbis commodis inservire. Quomodo autem Olynthum prodiderit, enarravit Demosthen. de fals. legat. p. 426, cuius verba adscripsimus, quoniam apprime faciunt ad Hyperidis verba rectius pensitanda: *ἐπειδὴ δὲ δωροδοκεῖν ἤρξαντό τινες καὶ δι᾽ ἀβελτερίαν οἱ πολλοὶ, μᾶλλον δὲ διὰ δυστυχίαν, τούτους πιστοτέρους*

ἡγήσατο τῶν ὑπὲρ αὐτῶν λεγόντων, καὶ Λασθένης μὲν ἤρεψε τὴν οἰκίαν τοῖς ἐκ Μακεδονίας δοθεῖσι ξύλοις, Εὐθυκράτης δὲ βοῦς ἔτρεφε πολλὰς τιμὴν οὐδενὶ δούς, ἕτερος δέ τις ἧκεν —, οἱ δὲ πολλοὶ καὶ καθ᾽ ὧν ταῦτ᾽ ἐγίγνετο οὐχ ὅπως ὠργίζοντο —, ἀλλ᾽ ἀπέβλεπον, ἐζήλουν, ἐτίμων, ἄνδρας ἡγοῦντο. ἐπειδὴ δὲ ταῦθ᾽ οὕτω προήγετο καὶ τὸ δωροδοκεῖν ἐκράτησε, χιλίους μὲν ἱππέας κεκτημένοι πλείους δ᾽ ὄντες ἢ μύριοι, πάντας δὲ τοὺς περιχώρους ἔχοντες συμμάχους, μυρίους δὲ ξένους καὶ τριήρεσι πεντήκοντα ὑμῶν βοηθησάντων αὐτοῖς, καὶ ἔτι τῶν πολιτῶν τετρακισχιλίους, οὐδὲν αὐτοὺς τούτων ἠδυνήθη σῶσαι, ἀλλὰ πρὶν μὲν ἐξελθεῖν ἐνιαυτὸν τοῦ πολέμου τὰς πόλεις ἁπάσας ἀπολωλέκεσαν τὰς ἐν τῇ Χαλκιδικῇ οἱ προδιδόντες, καὶ Φίλιππος οὐκέτ᾽ εἶχεν ὑπακούειν τοῖς προδιδοῦσιν, οὐδ᾽ εἶχεν ὅ τι πρῶτον λάβῃ. πεντακοσίους δ᾽ ἱππέας προδοθέντας ὑπ᾽ αὐτῶν τῶν ἡγουμένων ἔλαβεν αὐτοῖς ὅπλοις ὁ Φίλιππος, ὅσους οὐδεὶς πώποτε ἄλλος ἀνθρώπων.

Sequitur crimen *ὅτι ἁλούσης Ὀλύνθου τιμητὴς ἐγένετο τῶν αἰχμαλώτων*, cuius insignis malitia et turpitudo in eo cernitur, quod Euthycrates, probe sciens, quantae singulis civibus suis opes essent ac facultates, Philippo indicavit, quanto quisque pretio se posset redimere, ac fortasse ipsos milites Athenienses Olynthiis opitulatos praebuerat Philippo redimendos. Deinde in caussa Deliaca non potuerat Euthycrates Atheniensibus adversari nisi quum ea coram consilio Amphictyonico ageretur; ac pro intima necessitudine, quae Euthycratem inter et Philippum intercedebat, probabile est, tum demum potuisse Euthycratem Atheniensibus in caussa Deliaca repugnare, quum esset Philippus Phocico bello confecto in consilium Amphictyonum receptus i. e. Olymp. CVIII., 3, quo confirmatur sententia Boeckhii, caussam Deliacam eo ipso anno agitatam esse ex aliis quibusdam rationibus statuentis in Commentat. Acad. de Inscript. Attica circa sacra Apoll. Del. Berol. 1834, p. 12, ut fallatur Winiewskius, qui Commentar. chronol. in Demosthen. orat. de Cor. p. 52 — 55 eam caussam Olymp. CVII. anno incerto tribuit. Neque, quum Euthycrates et Demades publicorum consiliorum fuerint socii, prorsus vero videtur absimile esse, Demadem quoque attigisse res Deliacas, ut auctor posset haberi *ἱστορίας περὶ Δήλου* a Suida commemoratae, de qua conf. Boeckh. l. c. p. 13. Quod denique ultimo loco ab Hyperide exagitatur crimen Euthycratis, admonet nos vitae Hyperidis, quae Plutarcho tribuitur, p. 84. Westerm. Noluit enim primo Philippus permittere Atheniensibus, ut, qui in proelio Chaeronensi cecidissent, sepelirentur, id quod talium hominum impulsu videtur fecisse.

Ad eandem orationem pertinent Apsinis verba apud Aldum Vol. I. p. 706, s. fin. Ibi de epilogo agitur et haec verba subnectuntur: *Ζητεῖται δὲ εἰ ἐπὶ πά-*

λους τῇ ἀνακεφαλαιώσει δεῖ χρῆσθαι τῶν λόγων, ἢ μίαν χώραν οὐκ ἔχει, ἀλλὰ πολλαχῶς ἡ χρῆσις αὐτῆς γίνεται. ἔνιοι μὲν οὖν εἰσιν ἐπὶ τέλους αὐτῇ κεχρημένοι, ὡς καὶ ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῇ Δημάδου Ὑπερείδης καὶ Δημοσθένης, ὡς ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους (§. 215 usque ad fin.) καὶ Τιμοκράτους (pag. 761. R. sqq.). ἔνιοι δὲ καὶ κατὰ μέσον που τοῦ λόγου ἐχρήσαντο τῇ ἐπαναμνήσει, τουτέστι τῇ ἐπαναπεφαλαιώσει, ὡς ἀμέλει καὶ αὐτὸς Δημοσθένης (§. 315 sq. Bekk.) ἐν τῷ τῆς παραπρεσβείας. (Walz. Vol. IX. p. 532.) Quae verba repetiit Apsines in τεχν. ῥητ. περὶ προοιμίου.

Iam vero quaeritur, utrum quae praeterea reperiuntur Hyperidis fragmenta in Demadem dicta, ex eadem oratione sint decerpta necne. Plures fuisse inter Demadem et Hyperidem lites publicas e fragmentis collegit Pluygersius pag. 41. Is enim Harpocrat. s. v. ὀξυθύμια. Ὑπερίδης ἐν τῷ κατὰ Δημάδου φησί· περὶ οὗ πολλῷ ἂν δικαιότερον ἐν τοῖς ὀξυθυμίοις ἡ στήλη σταθείη ἢ ἐν τοῖς ἡμετέροις ἱεροῖς — — Δίδυμος δὲ ἐν τῷ ὑπομνήματι εἰς τὸν κατὰ Δημάδου τὰ ἐν ταῖς τριόδοις φησὶν Ἑκαταῖα, ὅπου τὰ καθάρσια ἔφερόν τινες, ἃ ὀξυθύμια καλεῖται· ad singularem quandam Hyperidis orationem pertinere censet, qua aggressus fuerit decretum in Demadis honorem latum. Statuae enim honorem, de quo in fragmento isto agatur, non potuisse Demadi tribui, nisi tum demum, quum summam pecuniarum publicarum curam gereret. Sed nec satis certo fragmentum ipsum ad Demadem refertur, nec si referatur, quidquam repugnat, quominus post Chaeronensem pugnam Demadi statuam collocatam esse credatur, quippe qui apud Philippum auctor fuisset, ut captivi redderentur et mortui sepelirentur. Diodor. XVI, 87. Fragm. Demad. p. 488. Bekk. Ac quod tertiam denique Hyperidis orationem quandam Pluygersius p. 72. inscriptam fuisse opinatur κατηγορίαν Δημάδου ab istis duabus diversam, multo minus est probabile; haec enim est unica, cuius etiamnunc fragmenta supersint. Quod autem fragmentum apud Alexandrum rhetor. p. 586. servatur hocce: σὺ μὲν γὰρ ἔλαβες, ὦ Δημάδη, δῶρα παρὰ Φιλίππου, ἐγὼ δ᾽ οὐκ ἔλαβον· καὶ προέπινες αὐτῷ κατὰ τῆς πόλεως εὐωχούμενος, ἐγὼ δὲ οὐ συνέπινον. ideo adscribi voluit Hyperidi, quod Alexander rhetor ex his tantum tribus oratoribus Demosthene, Aeschine et Hyperide fragmenta servarit. Quare quum Demosthenis oratio adversus Demadem incertae sit fidei, Aeschini nulla unquam habita fuerit oratio in Demadem, tribuit eam Hyperidi. Sed praeteriit Pluygersium, quod ab Alexandro nonnulla fragmenta proferuntur e Demosthenis orationibus excerpta nulla Demosthenis facta mentione, de quo genere exemplum exprompsimus Fragm. Lyc. p. 24, nec tam incerta est Demosthenis in Demadem oratio, citatur enim ab Apsine p. 683. Quae quum ita sint, proclivius est Demostheni, cuius orationes prae ceteris fuerunt lectae et cognitae, id fragmentum tribuere, quam Hyperidi. Intercedit autem argumenti quaedam similitudo huic fragmento cum dicto Lycurgio, de quo cf. Fragm. Lyc.

p. 65. Misso igitur Pluygersio videamus, quomodo reliqua fragmenta ad ea quae supra tractavimus possint adnecti. Constat enim celebratam fuisse Hyperidis *κατηγορίαν Δημάδου*; hoc enim nomine eam Apsines appellavit l. c. Ad eam refero cum illud fragmentum, quod supra tractavi, tum Plutarchi iudicium Polit. praecept. p. 166. Vol. VII. Hutt. *αἱ δὲ λοιδορίαι τοῖς πολιτικοῖς ἥκιστα πρέπουσιν. ὅρα δὲ τὰ πρὸς Αἰσχίνην ὑπὸ Δημοσθένους εἰρημένα καὶ τὰ πρὸς τοῦτον ὑπ' Αἰσχίνου, καὶ πάλιν ἃ πρὸς Δημάδην γέγραφεν Ὑπερίδης.* In eandem conscripserat commentarium Didymus Alexandrinus, qui commemoratus est supra ex Harpocrat. s. v. *ὀξυθύμια*, ad quem locum cf. Vales. Vol. II. p. 363. 487. ed. Lips. Lhardyum p. 51. Consentit cum Harpocratione Photius s. v.

Transeo ad Harpocrat. s. v. *Ἀλκίμαχος* — — *ἕτερος δέ ἐστιν Ἀλκίμαχος Μακεδών, οὗ μνημονεύει Ὑπερίδης ἐν τῷ κατὰ Δημάδου οὕτως „Ἀλκίμαχον καὶ Ἀντίπατρον Ἀθηναίους καὶ προξένους ἐποιησάμεθα.“* Cum his apprime congruunt, quae memoriae prodidit Justinus lib. IV, cap. 4. Posteaquam enim Philippus post pugnam Chaeronensem „Atheniensibus, quos passus infestissimos fuerat, et captivos gratis remisit et bello consumtorum corpora sepulturae reddidit reliquiasque funerum ut ad sepulcra maiorum deferrent, ultro hortatus est, super haec Alexandrum filium cum amico Antipatro, qui pacem cum his amicitiamque iungerent, Athenas misit.“ Huius legationis socius Alcimachus videtur fuisse comesque Antipatri, quocum una *προξενίας* honorem accepit pro beneficiis in Atheniensium rempublicam collatis, idque factum haud dubie Demade rogante, qui et Euthycrati eundem honorem ab Atheniensium populo voluit tribui.

Harpocrat. *Λητή. Ὑπερίδης κατὰ Δημάδου. Λητὴ πόλις ἐπὶ τῆς Μακεδονίας. μνημονεύει δὲ αὐτῆς πολλάκις Μαρσύας ὁ νεώτερος ἐν ς' Μακεδονικῶν.* De Marsya cf. Frid. Ritschelium Prooem. Lect. Vratislav. aestat. MDCCCXXXVI. p. 8. Eadem habet Suidas, qui prave scripsit *Λιτή. Λητή* etiam Stephano Byz. dicta.

Harpocrat. *Μηκύβερνα. Ὑπερίδης ἐν τῷ κατὰ Δημάδου. πόλις ἐστὶν ἐν Θρᾴκῃ σταδίους κ' ἀπέχουσα τῆς Ὀλύνθου ἡ Μηκύβερνα.* De hac urbe cf. Steph. Byzant. s. v. Mecyberna urbs socia erat Olynthiorum. Cf. Voemel. Proleg. in Demosth. Philipp. et Olynth. pag. 25. Cepit eam Philippus proditione, antequam Olynthum ipsam et exercitu et pecunia aggrederetur. Cf. Diodor. Sic. XVI., 53.

Harpocrat. *Βουφόνια. Ὑπερίδης ἐν τῷ κατὰ Δημάδου. ἑορτή τις ἐστὶ παρ' Ἀθηναίοις.* Cf. Creuzer. Symbol. IV. d. 122 sqq. et Hefterum de rebus sacris Rhodiorum. I. p. 25.

Athenae. X. p. 424. d. *Καὶ ἐν τῷ κατὰ Δημάδου δὲ ὁ Ὑπερίδης εἴρηκε „Ῥαδιεστέραν τὴν πόλιν.“* Recensentur eo loco plura *ἀνωμάλως* formatorum comparativorum exempla.

Harpocrat. *θριπήδεστον.* Ὑπερίδης ἐν τῷ κατὰ Δημάδου θριπήδεστον τὴν Ἑλλάδα εἶπεν ἀντὶ τοῦ διεφθαρμένην, ἀπὸ τῶν ὑπὸ θριπῶν κατεδηδεμένων ξύλων. Quod scriptum est in libris nonnullis *θριπηδέστατον*, a recta verborum formandorum ratione abhorret. Cf. Arist. Thesmoph. vs. 427. Theophr. Hist. plant. 5, 1. Lycophr. vs. 598. Aelian. Hist. anim. XVI. 14. Apud Photium s. h. v. item corrige *θριπηδέστατα* in *θριπήδεστα*, et *θριπηδεστόν* scribe *προπαροξυτόνως*. Quod autem Suidas s. v. *θριπηδέστατον* Hyperidis orationem *κατὰ Δημάδου* commemoravit, et altero loco s. v. *θριπήδεστον* ita ab Hyperide Graeciam refert dictam esse, ad eundem locum pertinere utrumque existimato, quo Harpocrationis verba, ac corrige prius *θριπηδέστατον* in *θριπήδεστον*. Cf. praeterea Etymolog. M. Hesych. s. h. v. et Eustath. ad Odyss. *α.* p. 1403. Rom., qui sua e Pausaniae lexico hausit. Prave ante Kusterum apud Suidam scribebatur *κατὰ Δημάρατον*. Ceterum *θρῖπας* intellige proditores a Philippo corruptos.

Etym. M. *ἐπίβολος* (scribe *ἐπήβολος*) — — ὁ σημαίνει τὸν τυγχάνοντα τοῦ σκοποῦ — Ὑπερίδης ἐν τῷ κατὰ Δημάρχου. Μήτε πόλιν μήτε πολιτείας ἐπήβολον γενέσθαι — ἔστι δὲ οὐ ποιητικὴ ἡ λέξις ἀλλ' Ἀττικὴ. In quibus Sylburgius scite admonuit *πόλεως* scribi oportere, cum *πόλις* significet ius civitatis, *πολιτεία* ius capessendae tractandaeque reipublicae seu publicorum munerum. Infeliciter autem pro *Δημάρχου* scribi voluit Sylburgius *Δεινάρχου*. Fugerat eum Eustathii locus p. 1448. Rom.: *ἐπήβολος δὲ οὐ ποιητικὴ λέξις ἀλλὰ Ἀττικὴ κατὰ τοὺς παλαιοὺς, οἳ καὶ προφέρουσι. Σοφοκλῆς .... Πλάτων ... Ξενοφῶν .... Ὑπερίδης κατὰ Δημάδου· μήτε πόλεως μήτε πολιτείας ἐπηβόλους γενέσθαι.* De duplici vocabuli significatu cf. Bekk. Anecdota p. 252, ac de formae ratione cum similibus comparata Lobeck. ad Phrynich. p. 699.

Harpocrat. *παλαμναῖος.* Ὑπερίδης ἐν τῷ κατὰ Δημάδου. τοὺς αὐτοχειρίᾳ τινὰς ἀνελόντας τῇ παλάμῃ παλαμναίους ἐκάλουν, ὡς καὶ Αὐτοκλείδης ἐν ἐξηγητικῷ ὑποσημαίνει. Cf. Phot. s. v. Creuz. Symbol. II. pag. 519.

Harpocrat. *παρεῖαι ὄφεις.* — — — ὁ δὲ Ὑπερίδης ἐν τῷ κατὰ Δημάδου γράφει ταυτὶ εἶναι δὲ τοὺς ῥήτορας ὁμοίους τοῖς ὄφεσι. τούς τε γὰρ ὄφεις μισητοὺς μὲν εἶναι πάντας, τῶν δὲ ὄφεων αὐτῶν τοὺς ἔχεις τοὺς ἀνθρώπους ἀδικεῖν, τοὺς δὲ παρείας αὐτοὺς τοὺς ἔχεις κατεσθίειν. Et haec sunt insigni cum virulentia dicta in eos, qui suorum civium salutem proditione perverterunt. Eodem

refero *χαρείας ὄφις* apud Schol. Aristoph. Plut. vs. 690. (p. 299 sq. Hemsterh. ed. Lips.), in quo pro Lycurgo reponas Hyperidam. Harpocratio enim et Scholiasta si inter se comparantur, animum advertit, quod utriusque orationem *κατὰ Δημάδου* commemoratam praecedit unus idemque locus Demosthenicus. Cf. Fragm. Lyc. p. 65 sq.

Cum Demea, Demadis filio, Hyperides bis videtur transegisse in iudicio. Quae enim citatur oratio Hyperidis *κατὰ Δημέου ξενίας, εἰ γνήσιος*, dicta haud dubie fuit in Demadis filium a tibicina procreatum. Huius haec reperiuntur fragmenta: Harpocrat. *Ὀσχοφόροι*. *Ὑπερίδης ἐν τῷ κατὰ Δημέου, εἰ γνήσιος.* Harpocrat. *Κυρία ἐκκλησία*. *Ὑπερ. ἐν τῷ κ. Δ. ξενίας, εἰ γνήσιος,* Harpocrat. *χαλκεῖα*. *Ὑπερ. ἐν τῷ κ. Δ.* (B. C. *Δήμου*) *ξενίας.* Harpocrat. *δειπνοφόρος*. *Ὑπερίδης ἐν τῷ κατὰ Δημέου· λέγεται δὲ καὶ τὰς δειπνοφόρους καταλέγεσθαι νῦν, ὅτι αἱ τῶν κατακεκλειμένων παίδων μητέρες εἰς τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερὸν, ἐν ᾧ διῃτῶντο, καὶ αὐταὶ συνήεσαν ἀσπασόμεναι τοὺς ἑαυτῶν.*" Vales. *τὰς ἑαυτῶν.* Cf. Odofr. Mueller. Sacra Minervae Poliados p. 14. 15. Ab hac vero diversa fuit Hyperidis oratio *πρὸς τὴν Δημέου γραφήν*, commemorata apud Pollucem V. 15.: *σκευοποιήματα δὲ Ὑπερείδης ἐν τῷ πρὸς Δημέαν* et apud Harpocrat. s. v. *Λουσιεύς*. *Ὑπερ. ἐν τῷ πρὸς τὴν Δημέου γραφήν.* utrobique sine ullo incertae fidei indicio.

Schulnachrichten.

Uebersicht des Lehrplans für das Sommerhalbjahr 1837.

Name der Classe und des Ordinarius.	Lehrgegenstände.	Wöchentliche Stundenzahl.	Namen der Lehrer.
Prima. Ordinarius: Kießling.	Religion: Erklärung des Evangel. Matth. nach dem Griech. Kirchengeschichte: die Pflanzung des Christenthums bis zum Anfang des zweiten Jahrhunderts	2	Weidemann.
	Lateinisch: Exercitia, Ausarbeitungen und Extemporalien	2	Kießling.
	Cic. Tuscul. nach vorausgesch. Einleitung lib. I. 1—4. lib. V. 1—27.	4	Kießling.
	Horat. Od. lib. III.	2	Reinhardt.
	Griechisch: Korrektur schriftlicher Arbeiten; Uebersetzungen in d. Griechische v. Cornel. Nepos vita Themistoclis	1	Reinhardt.
	Hom. Il. l. XI. 530 — XII. 100 nebst Repetition des ganzen eilften Buches	2	Reinhardt.
	Plato Apolog. c. 16 — zu Ende und Plutarch Timoleo c. 1—22.	2	Fischer.
	Deutsch: Litteratur-Geschichte, nach vorausgeschickter Uebersicht des Ganges in den früheren Perioden — besonders von Opitz bis in die Mitte des 18ten Jahrh.; Ausarbeitungen, Vorträge, Gedichterklärung	3	Kießling.